

B

Babbit (แบ็บบิท)	ได้มาจากตัวละครในนิยาย เกี่ยวกับชนชั้นกลาง ซึ่งปรารถนาจะปรับปรุงสถานภาพของสังคมของตน
band (กลุ่มพวก)	ในสังคมวิทยา มานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรม จะหมายถึงกลุ่มครอบครัวที่เร่ร่อน ไปในที่ต่าง ๆ เช่น พวก ยิปซี
bar chart (แผนภูมิรูปแท่ง)	กราฟแสดงความถี่หรือขนาดจำนวนข้อมูลที่แสดง โดยเส้น ทั้งเส้นตรง รูปสี่เหลี่ยม
bargaining (สัญญา, ข้อตกลง)	กระบวนการซึ่งกลุ่มดำเนินการเพื่อข้อตกลงที่จะเกิด ขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะข้อโต้แย้ง แลกเปลี่ยน ข้อเสนอ
base (ฐาน, หลักฐานสนับสนุน)	ใช้ในวิทยาศาสตร์ หมายถึงปรากฏการณ์เป็นเสมือน ข้ออ้างที่เป็นมาตรฐานเมื่อใช้ในเชิงสถิติ ได้แก่ ปริมาณ จำนวนที่เป็นมาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบกับจำนวนที่เป็นเพียง ค่ากล่าวอ้างถึง
base map (แผนที่พื้นฐาน)	แผนที่ที่ใช้เพื่อความสะดวกที่จะชี้ถึงปรากฏการณ์ ต่าง ๆ แผนที่นี้จะแสดงความสัมพันธ์ของลักษณะต่าง ๆ
basic personality structure (โครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐาน)	โครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานใช้ในมานุษยวิทยา- สังคมและวัฒนธรรม เน้นถึงระบบทัศนคติ ความคิด ซึ่ง เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพของสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคม และช่วยให้สมาชิกเหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะทำให้มีบุคลิกภาพ ที่คล้ายกัน
beat generation	กลุ่มที่แสดงออกในความรู้สึก ว่าปราศจากอำนาจที่ เกิดขึ้นในระยะต่าง ๆ เช่น “populist revolt” ในปี ค.ศ. 1890 “lost generation” ปี ค.ศ. 1920 “silent generation” ปี ค.ศ. 1950 และพวก “psychedelics” “hippies” “yippies” ในปี ค.ศ. 1960 ซึ่งประกอบด้วยคนหนุ่มคนสาว

bedroom community	เป็นชุมชนเมืองซึ่งผู้คนเข้าไปทำงานในเมืองตอนเช้า และกลับมาอาศัยในตอนเย็นหลังจากเลิกงาน ซึ่งปฏิบัติเป็นกิจวัตร
before-after experiment	การศึกษาซึ่งสัมพันธ์กับการสังเกต กลุ่มก่อนและหลังการทดลองซึ่งมีลักษณะเป็นตัวแปรอิสระ
behavior (พฤติกรรม)	การเปลี่ยนแปลง การเคลื่อนไหว หรือการตอบโต้ ซึ่งเป็นแบบของการกระทำที่มีส่วนสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม
behavioral science (พฤติกรรมศาสตร์)	วิชาการซึ่งเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ถึง พฤติกรรมของมนุษย์ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ชีววิทยา ภูมิศาสตร์
behaviorism (ลัทธิพฤติกรรม)	ในเชิงจิตวิทยา สำนักคิดซึ่งเป็นการคิดหาทางจิตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกมาของมนุษย์
behavior item (หน่วยพฤติกรรม)	ในสังคมวิทยาคณิตศาสตร์ (mathematical sociology) หน่วยที่เล็กที่สุด การสังเกตพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมของกลุ่มเบื้องต้นนี้ได้เรียกว่า "behavior cluster"
behavior pattern (กระบวนพฤติกรรม)	การรวมกันในรูปแบบของการกระทำ หรือนิสัยซึ่งสัมพันธ์กับการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
belief (ความเชื่อ)	ระบบที่เกี่ยวข้องกับความจริงในปรากฏการณ์เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ในขณะนั้น
	ดู opinion
berdache (คนลักเพศ)	ในกลุ่มอเมริกันอินเดียน หมายถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่สมควรเกี่ยวกับเรื่องเพศในหมู่สมาชิกทั้งชายและหญิง เช่น การสวมเสื้อผ้าของสตรีในขณะที่ทำงาน หรือชาวอินเดียนในที่ราบ (plains) จะกระทำกรใด ๆ ที่ขัดต่อ

สถานภาพ ความเป็นชายไม่ได้ ในบางครั้งคำนี้ใช้หลวม ๆ หมายถึงพวกชาวอเมริกันอินเดียที่ทำตัวเยี่ยงโสเภณี

beta error

ในสถิติ การยอมรับในสมมติฐานที่ผิด ตรงข้ามกับ alpha error

beta weights

กระบวนการซึ่งชี้ถึง จำนวนการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่ไม่เป็นอิสระ ซึ่งสัมพันธ์กับมาตรฐานการเปลี่ยนแปลง

ในตัวแปรอิสระ เมื่อตัวแปรซึ่งสัมพันธ์กันยังคงอยู่ เหมือนกับ partial correlation

bias

(อคติ, ลำเอียง)

ความหมายทั่วไป

1. ความพอใจ หรือการต่อต้านในปรากฏการณ์หรือความสัมพันธ์กับสิ่งนั้น ๆ ใช้บ่อย ๆ เหมือนคำ การรังเกียจ สปีเรียลิสต์ (prejudice)

2. การเน้นประเด็นเฉพาะในสถานการณ์ที่จะสร้างอคติขึ้น

ดู discrimination

ในเชิงสถิติหมายถึงการรวบรวมข้อมูลที่บิดเบือนไปทางหนึ่ง หรือการวิเคราะห์ แตกต่างไปจาก random errors ทำให้เกิดความไม่สมดุล นอกจากนี้ยังหมายถึงการประมาณค่าเฉลี่ยที่แจกแจงตัวอย่างว่าไม่เท่ากับ parameter ที่ได้ประมาณเอาไว้

bifurcation

(การแยกเป็นสองสาย)

ในมานุษยวิทยาสังคมวัฒนธรรมรูปแบบสถานการณ์ซึ่งบุคคลในสังคมได้อธิบายถึงรูปแบบความสัมพันธ์ในวงศ์ญาติขึ้นอยู่กับสมาชิกนั้นมีเพศใด และจะเรียกอย่างไรในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มที่เรียกว่า “ลุง, อา” ซึ่งมีทั้งฝ่ายข้างแม่และฝ่ายข้างพ่อ

bilateral (สองฝ่าย)	ศัพท์ในระบบเครือญาติ หมายถึงระบบการสืบสายโลหิต ทั้งข้างบิดา และมารดา
bimodal distribution	การกระจายความถี่แบ่งเป็น 2 พวก (modes)
binary digit	เลขที่มีค่า 2 อย่างเท่านั้น เรียกว่า bit (มาจาก binary digit) เป็นภาษาพื้นฐานของ digital computer ค่าทั้งหมดแสดงออกมาในรูปของ 0 หรือ 1 (0 หมายถึง ไม่มี และบางครั้ง 1 หมายถึงว่า ใช่ ในสภาพที่ซับซ้อนขึ้นมาอีกจะถูกแสดงโดย 0 เป็นแถว และ 1 เป็นแถว หลาย ๆ ตัว) แต่ละ digit แสดงให้เห็นถึงความพิเศษบางสิ่งที่ยื่นอยู่กับการเกี่ยวข้องกับสถานที่ ในแถวหรือแนว
biological determinism (ข้อกำหนดทางสภาพชีวะ)	สำนักคิด ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่คิดตัวตั้งแต่เกิดจะถูกกำหนดโดยลักษณะสรีระของคนนั้น ซึ่งปัจจุบันไม่ได้รับการยอมรับแล้ว
biological family	ดู nuclear family
biometrics	มานุษยวิทยากายภาคเกี่ยวข้องกับการศึกษาสถิติของร่างกายมนุษย์ ซึ่งเป็นเสมือนชีวภาพ (biological organism) ของสิ่งมีชีวิต
birth (การเกิด)	ในความหมายทั่วไป การกระทำหรือกระบวนการที่เด็กได้เกิดขึ้น ที่น่าสังเกตคือ การศึกษาด้านประชากร การเกิด หมายถึงการมีชีวิตอยู่หรือยังคงอยู่
birth control (การคุมกำเนิด)	การจำกัดจำนวนเด็กเกิด โดยเฉพาะมีการจำกัดโดยวิธีการคุมกำเนิด แต่ไม่ได้ตีความรวมถึงการทำแท้ง การอยู่เป็นโสด การรักร่วมเพศ

birth rate (อัตรากำเนิด)	หมายถึงจำนวนการเกิด ต่อประชากร 1,000 คนในพื้นที่หนึ่ง ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ปกติใช้ใน 1 ปี คิดเป็นสูตรดังนี้ $\frac{\text{จำนวนเด็กเกิดทั้งหมด} \times 1,000}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$ เกิดอย่างคร่าว ๆ (crude birth rate)
bivariate table	ตารางสถิติที่ชี้ถึงความถี่ของชั้นต่าง ๆ ของตัวแปรสองตัว ความถี่ของตัวแปรหนึ่งแสดงในแถว เช่น กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัย จำนวน 100 คน อาจจัดอยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนสะสมเฉลี่ยที่ดี และอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกแจกจ่ายไปตามระยะเวลาแตกต่างกัน เพื่อดูว่ามีนักศึกษาจำนวนเท่าไร ที่ได้คะแนนเฉลี่ยเมื่อพิจารณาจากการเกี่ยวข้องกับความถี่ของยาที่ให้
back (คนผิวดำ)	ดู cross tabulation, multivariate table, univariate table ความคิดเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ หมายถึง อเมริกันผิวดำ
black belt (เขตคนผิวดำ)	ในสหรัฐอเมริกา พื้นที่ซึ่งอเมริกันฮิปโปอาศัยอยู่ก่อนโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นเมืองใหญ่ทางเหนือ และในชุมชนที่เลือกแล้ว ทางใต้ อาจใช้ศัพท์ black ghetto อธิบายได้เช่นกัน
black codes (ข้อบัญญัติเกี่ยวกับคนผิวดำ)	ทางใต้ของสหรัฐอเมริกา ก่อนกฎหมายสงครามกลางเมืองชาวผิวดำไม่ได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ การเมือง ความเป็นพลเมือง
black ghetto (สลัมคนผิวดำ)	สลัมของพวกผิวดำในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ทางเหนือ อาจใช้คำ เขตคนผิวดำ (black belt) แทน แต่จะมีความหมายแตกต่างกัน เพราะเขตคนผิวดำไม่ถึงกับเป็นการแบ่งแยกเช่นสลัม

black list (บัญชีดำ)	<p>ในความหมายกว้าง ๆ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หมายถึง รายชื่อของบุคคลที่ถูกเก็บไว้เพื่อเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง 2. วิธีการกีดขวางบุคคลจากองค์การทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขบวนการทางด้านแรงงาน รายชื่อของผู้ใช้แรงงานถูกมองเป็นอุปสรรค หรือขัดขวาง ในกิจกรรมของสหภาพ
black magic Black Muslim (แบล็ก มุสลิม)	<p>ดู magic</p> <p>นิกายลัทธิทางศาสนาและการเมือง ชื่อปรากฏเป็นทางการ คือ ชาดิอิสลาม ซึ่งมีการเรียกร่องของชนชั้นต่ำอเมริกันอัฟโร โดยเน้นบทบัญญัติควบคู่ 2 ประการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผิวดำเป็นผู้สูงสุด คนผิวดำเป็นเทพเจ้า ส่วนคนผิวขาวเป็นปีศาจชั่วร้าย 2. การแบ่งแยกผิวดำ หรือ ชาตินิยมของคนดำ เช่น อเมริกันอัฟโร ต้องจัดตั้งรัฐของตนเองแบ่งแยกจากผิวขาว
black nationalism (ลัทธิชาตินิยมผิวดำ)	<p>หลักการที่ว่าด้วยการแก้ปัญหาการกีดกันต่ออเมริกันอัฟโร โดยแยกจากชุมชนและรวมกันเข้าเป็นสังคมที่เป็นอิสระแก่ตนเอง</p>
black power (อำนาจคนผิวดำ)	<p>ขบวนการคัดค้านในชาวอเมริกันนิโกร เริ่มในปี ค.ศ. 1960 ได้สรรหาคำ ข้อความ สัญลักษณ์ หรือคำขวัญของชัยชนะ โดยการกระทำของกลุ่มอเมริกันอัฟโร เช่น อำนาจเศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ชาวอเมริกันอัฟโรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก</p>
blighted area (ย่านเสื่อมโทรม)	<p>ดู integration</p> <p>บริเวณเมืองซึ่งได้เสื่อมโทรมลง ผู้เป็นเจ้าของไม่ได้ค่าเช่าต้องเสียบางปี เพื่อคงไว้ซึ่งทรัพย์สินสมบัติ แต่ถึงอย่างไรไม่ได้แตกต่างจากสลัม โดยที่ย่านเสื่อมโทรมนี้ สามารถฟื้นฟูได้โดยไม่ต้องรื้อถอน ทำลาย</p>

	ดู skid row, zone of transition
blue collar (ปกเสื้อน้ำเงิน)	ใช้ในความหมายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานที่ใช้มือ ใช้กำลังแรง หมายถึง ชนชั้นต่ำ ชนชั้นกรรมมาชีพ ตรงข้ามกับ ปกขาว (white collar)
body politic	กลุ่มซึ่งจัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบ พลเมืองของรัฐหนึ่ง
	ดู state
Bogardus social distance scale	ดู social distance scale
Bohemianism (ลัทธิโบฮีเมียน)	แบบของชีวิตซึ่งลักษณะการบริโภคสินค้า ปราศจากหลักเกณฑ์หรือเป็นการจัดขวางต่อบรรทัดฐานการยอมรับของสังคมส่วนใหญ่แบบการดำเนินชีวิตซึ่งแตกต่างกันเนื่องจากเวลาและผู้ร่วมกลุ่ม โดยปกติจะปรากฏในย่านเสื่อมโทรมของเมืองใหญ่ มักเป็นพวกที่นิยมศิลปะ มีอิสระในเรื่องการแต่งกาย การดื่มของเมา เสพยา และพฤติกรรมทางเพศ
Bolshevik (บอลเชวิก)	ในอดีตเป็นขบวนการของพวกนิคมซ้าย คำมาจากภาษารัสเซีย "bol'she" แปลว่า มากกว่า หมายถึงกลุ่ม Marxian ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ใน Russian Social Democratic party ค.ศ. 1900 ภายใต้การนำของเลนิน ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1
boom bust cycle	ดู business cycle
Borstal system (ระบบบอร์สตัล)	ในอังกฤษ วิธีการส่งเยาวชนผู้กระทำผิดเข้าไปอยู่ในบ้านคุมขังพิเศษ (ใช้คำว่า Borstal) และ ขยายการดูแลแก่บุคคลผู้ซึ่งได้รับการปลดปล่อยจากบ้านนี้

boundary maintenance	ทฤษฎีการกระทำ แนวโน้มของส่วนประกอบของระบบรวมกันเพื่อการคงอยู่ ซึ่งส่วนต่าง ๆ ของระบบจะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก แตกต่างไปจากคำ “สมดุล” (equilibrium)
bourgeoisie (ชนชั้น 부르ชัวส์)	ช่วงระหว่างการปฏิวัติฝรั่งเศส หมายถึงกลุ่ม พิจารณาในแง่อำนาจและสิทธิพิเศษ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งก้ำกึ่งระหว่างขุนนางและประชาชน แต่มาร์กซ์ให้ความหมายถึง ผู้เป็นเจ้าของกิจการ และผู้ควบคุมการผลิต ตรงข้ามกับ proletariat โดยทั่วไปใช้ในความหมายกว้างๆ ได้แก่ ชนชั้นกลาง (middle class)
boycott (บอยคอต)	ในการโต้แย้งโดยเฉพาะเกี่ยวกับการไม่ตกลงยินยอม การจัดการแรงงาน ข้อถกเถียงของกลุ่มจะขัดขวางการกระทำทางสังคม เศรษฐกิจ สมาชิกภายในกลุ่ม โดยจะปฏิเสธที่จะใช้สินค้าและบริการซึ่งใช้ความพยายามชักชวนหรือบังคับ เพื่อป้องกันผู้อื่นไม่ใช้สินค้าและบริการ เช่น กลุ่ม ก. พยายามแผ่อิทธิพลเหนือ ข. เกี่ยวกับบางสิ่ง เช่น กั้น ก. พยายามแผ่อิทธิพลเหนือ ค. เพื่อ ค. จะได้ไม่ร่วมกับ ข. เพื่อจะได้ร่วมกับ ก.
bracero (แบรเซอร์)	ผู้ใช้แรงงานชาวเม็กซิกันภายใต้เงื่อนไขสนธิสัญญา ระหว่างชาติ ที่อนุญาตโดยสหรัฐอเมริกาเข้าไปขายแรงงาน ในฤดูเก็บเกี่ยวพืชผล มักใช้บ่อย ๆ ว่าผู้มีใบเขียว (greencarder) ตรงข้ามกับคำ wetback
bride price (สินสอด)	ทรัพย์สินที่เจ้าบ่าวหรือญาติเจ้าบ่าว ให้แก่ บิดาหรือญาติของเจ้าสาว ถือเป็นค่าทดแทนให้ญาติเจ้าสาวที่ขาดแรงงานเจ้าสาวไป
bridewell (ที่คุมขัง)	สถานที่กักกันบุคคลที่ก่อความไม่เป็นระเบียบในสังคม ซึ่งเป็นทั้งคุกและโรงงาน ถือกันว่าที่คุมขังนี้มาก่อนคุก หรือเรือนจำสมัยใหม่

broadcasting

(การกระจายเสียง)

การถ่ายทอดรายการจากวิทยุไปสู่มหาชน

buffer mechanism

ในทฤษฎีสถิตยใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งตัวแปรนั้น ๆ ไม่รู้ชัดว่ามีผลต่อตัวอื่นจนกระทั่งภายหลังเวลาผ่านไป

ดู step function

bureaucracy

(อำนาจบริหารไทย, ระเบียบการปกครองโดยเจ้าหน้าที่)

เป็นรูปหน่วยงานที่เป็นทางการในระดับใหญ่ เช่น ใน รัฐบาล ทหาร เศรษฐกิจ ศาสนา การศึกษา ซึ่งแต่ละองค์การจะมีลักษณะดังนี้

1. ชี้ให้เห็นเด่นชัดถึงการแบ่งงานกันทำ รวมถึงอำนาจการตัดสินใจของบุคคลบางคน

2. ความมีเหตุผล

3. มีระเบียบกฎเกณฑ์

4. มีงานประจำตามตำแหน่ง ตามบุคคล เนื่องจากมีสายงานและมีขั้นตอนตามลำดับ จึงทำให้เกิดความล่าช้าขึ้นได้ ซึ่งเรียกว่า red tape โดยเฉพาะในระบบราชการซึ่งมีกฎเกณฑ์และรูปแบบงานที่ผ่านตามขั้นตอนดังที่ได้กล่าวมา

bureaucratization

ดู bureaucracy

business

หมายถึง

(ธุรกิจ)

1. อาชีพ โดยบุคคลหรือกลุ่มคน ดำเนินการเพื่อการยังชีพ

2. กิจการค้า หรือธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งเจ้าของและผู้ช่วยได้ให้ผลผลิต และบริการ

business agent

(หน่วยธุรกิจ)

เป็นหน่วยงานระดับย่อย ได้แก่บุคคลซึ่งรับเงินเดือนหรือค่าจ้าง เพื่อดำเนินการในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ หรือตัวแทนหน่วยงานองค์การธุรกิจใหญ่

business cycle
(วัฏจักรธุรกิจ)

ในระบบเศรษฐกิจความเกี่ยวข้องในกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้น และผลกระทบถึงระยะยาว ซึ่งอาจมีผลทั้งเจริญขึ้นหรือเสื่อมลง อาจใช้รูปศัพท์ boom-bust cycle, boom หมายถึงระยะที่ภาวะเศรษฐกิจเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว bust หมายถึงระยะที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
ดู deflation, inflation